

Ambassadeurslunch, februari 2017

Toespraak door de Voorzitter van de Tweede Kamer, Khadija Arib

1 februari 2017

Dames en heren,

De kracht van een goede diplomaat is volgens mij dat hij of zij bij zijn of haar standpunten blijft, maar tegelijkertijd meebeweegt – of anderen dat in ieder geval laat geloven. *Volkskrant*-journalist Ariejan Korteweg gebruikte in één van zijn columns de metafoer van wuivend riet. Ik geloof dat hij het toen had over onze minister-president, maar het geldt ook voor u. Ambassadeurs zijn als geen ander in staat om met de wind mee te buigen. Ze breken nooit. Ze veren altijd weer rechtop. Ze voegen zich naar andere culturen en gebruiken, maar houden pertinent vast aan de Nederlandse belangen.

Vanuit al die verschillende culturen, vanuit alle windstreken bent u vandaag neergestreken in Den Haag, onder meer voor deze ontmoeting met Kamerleden. Ik vind het mooie traditie om het nieuwe jaar samen te beginnen.

Zeker nu, aan de vooravond van de verkiezingen. Hoe ons politieke landschap er na 15 maart ook uit zal zien... duidelijk is dat er veel zal veranderen. Ik kan mij voorstellen dat u daar veel vragen over krijgt. In veel hoofdsteden zullen de Nederlandse verkiezingen met interesse worden gevolgd, net als de Franse en Duitse verkiezingen later dit jaar. Ik hoop dat de gesprekken die u vanochtend heeft gevoerd u een beeld hebben gegeven van de standpunten en plannen van de verschillende partijen. Niet alleen op het terrein van buitenlandse politiek, maar ook over binnenlandse onderwerpen. Meer dan ooit lijken deze verkiezingen te gaan over de vraag hoe wij met elkaar samenleven. Over concrete thema's zoals immigratie en veiligheid, maar ook over immateriële waarden zoals verdraagzaamheid en onderling respect. Het zijn onderwerpen waarover u soms misverstanden moet wegnemen, of in ieder geval wat nuance moet aanbrengen. In tegenstelling tot het beeld dat bij velen, ook in het buitenland bestaat, zijn veel Nederlanders trots op onze pluriforme samenleving. U bent de *fact checker* die nepnieuws of alternatieve feiten moet weerleggen... die duidelijk moet maken dat Nederland niet eendimensionaal het ene of het andere is. Daarvoor is het nodig dat u als ambassadeurs binding houdt met de Nederlandse samenleving. Ik hoop dat deze bijeenkomst daaraan bijdraagt.

Voor ik het woord geef aan mijn collega, de Voorzitter van de Eerste Kamer, wil ik nog twee dingen tegen u zeggen.

Allereerst iets over de formatie. Het formeren van een nieuw kabinet is voor buitenstaanders en zeker voor buitenlanders een ondoorzichtig proces. Ik vind het belangrijk dat we daar verandering in brengen. Natuurlijk, de onderhandelingen vinden plaats in beslotenheid, dat kan niet anders, en geen enkele formatie is hetzelfde. Maar ondanks die onvoorspelbaarheid kunnen we open zijn over wat we wél weten... over het proces zoals wij dat voor ons zien.

Sinds 2012 heeft de Kamer de regie over de kabinetsformatie. Concreet betekent dit dat de fractievoorzitters op 16 maart in de Tweede Kamer bij elkaar zullen komen, om te kijken of zij het eens kunnen worden over de aanwijzing van een verkenners. Het is gangbaar dat de grootste partij daarbij het initiatief neemt. Op 22 maart nemen we afscheid van de oude Kamer. Op 23 maart wordt de nieuwe Kamer geïnstalleerd. Waarschijnlijk vindt die dag ook het debat over de verkiezingsuitslag plaats, en benoemt de Kamer één of meerdere informateurs. Vanaf 24 maart kunnen zij dan aan de slag in de Stadhouderskamer in de Tweede Kamer.

En tja... vanaf dat moment wordt het tijd voor weddenschappen. Ik vind het moeilijk in te schatten hoe lang de formatie gaat duren. Het wereldrecord is in handen van onze zuiderburen, met 541 dagen in 2010. De langste formatie in de Nederlandse parlementaire geschiedenis duurde 208 dagen. Dat was in 1977, met het eerste kabinet Van Agt. De VVD en de PvdA hebben in 2012 laten zien dat het veel korter kan. Maar de snelheid waarmee zij tot een akkoord kwamen, wordt hen door sommigen nog altijd nagedragen. Journalist Joost Vullings zei: zelfs als het dit keer snel gaat, zullen de onderhandelaars het een beetje rekken en het beeld creëren dat het ongelooflijk lastig was.

Ik sluit af met mijn tweede punt. En dat is dat diplomatie geen symboolpolitiek is. Integendeel. Het zorgen voor en borgen van goede verhoudingen doet ertoe. In landen waar het stabiel is, maar vooral in landen waar de verhoudingen op scherp staan. Ook de politieke koerswijziging in Amerika heeft uw diplomatieke werk misschien niet gemakkelijker, maar des te relevanter gemaakt. U verdedigt de Nederlandse belangen, met respect voor andere gewoontes en tradities. Andersom voedt u ons met informatie, en levert zo een belangrijke inhoudelijke bijdrage aan het politieke debat. Waar ik zelf goede herinneren aan heb – en ik weet zeker dat ik ook namens mijn collega's spreek – zijn de werkbezoeken. De warme ontvangst, de professionele begeleiding... ik ervaar dat iedere keer weer als een privilege. Ik wil u en alle medewerkers op de ambassades daar hartelijk voor bedanken.

Dames en heren, we gaan een spannend jaar in. Wij hier in Den Haag, u op uw posten. Ik ben benieuwd in welke samenstelling wij elkaar volgend jaar treffen, en wat de koers is die Nederland dan vaart. Wat vooral belangrijk is, is dat wij elkaar vasthouden. Juist

omdat ons werk zo nauw met elkaar verbonden is, is het goed om met elkaar in gesprek te blijven. Tijdens bijeenkomsten als deze, maar vooral ook één op één. Laat dat ons goede voornemen voor 2017 zijn.

Dank u wel.